

Harp. azért tenné fel, hogy La Flèche-től definitiót várjon. Ez a dialogot kiveszi természetes folyamából. Nem lehetne ilyenformán: Harp. Fukar... mi a? La Flèche. Pizskos gazember.

*a mi' it
ortkára, aza
levelek
ala' hajot 20*

5. Jel.

„... Atyám, önnek nincs miért panaszkodni s tudja a világ, hogy elég vagyona van,“ — hisz' tudja a világ....

7. Jel.

...benned egyesültünk (compromittáltunk?). Nehéz jobb szót mondani, de jobb kellene. („Abba nyugodtunk: te dönts el...“)

„A z estve“ nem a következ ő, hanem az elmúlt estére vonatkozik. Ma este.

„kis é“ nem tudom a leíró hibája-e: mert ha kisebb, kisebbít egy s-sel van is: a kis sé-ben kettő kell, mert a kis gyök után a vá vé rag lappang, kis vé helyett kis sé; (mint mássutt kevésbé a kevésb-vé helyett.) Altalában az orthographia kell, hogy engedjen némi (csekély) módosulást a Kisz. társaság helyesírása folytán, mely az akadémiáé. Aki, ami, afelett, anélkül stb. még nálunk nem megy, s én magam sem vagyok meggyőződve helyességökről.

L. keményesca

Második Felv. 6. jel.

„Mondom, hogy agyon verni kellend az Urat“.... Látom, miért nincs a kell az agyon és verni közé vetve. De én az ily forma szabatosításnak még ez esetben sem vagyok barátja. A nép nem szorul rá. Így mondaná, nem sokkal hosszabban, a magyar közélet: „Mondom, úgy kell az Urat agyon verni.“ — Vagy: „Mondom, agyon kell az urat verni (ez is hangsúlylyal ejtve).“

Harmadik Felv. 1. Jel.

„No, elé csak mindnyájan, hogy rendeleteimet i mentre kioszszam köztetek.“ Az aláhuzott szót nem ismerem. Se az imént, se az imette nem lehet. Egyéb ilyet szótárban sem lelek.

5. Jel.

„Be is nagy mesterség lakomát adni sok pénzzel.“ Az én dialectusomban így volna: Be nagy mesterség is stb.

„hanem az életre való ember arról beszéljen....“ Puhának tetszik. (Talán: „azt fejtse meg, hogy kell kevés pénzzel adni nagy lakomát.“)

- „Magában értetik.“ Ha magában: akkor értődik (közép),
nem értetik (passiva).
„Bizza rám magát.“ A magát idegen. Rövidebb is, praecisebb
is: „Bizza rám.“
„Jakab mester a bölcsre játszsza magát.“ Annyira idegen
előttem, hogy még azt sem tudom, micsoda — ismus?
„Udvarmester úr meg a nélkülözhetlenre... detto.
„Kocsisa nem tudom hányat vágott az úrra... a miről ön
szót sem akart tenni. — Az aláhúzott nem izlik. —
(„Ön hallgatott vele mint a nyúl). Ilyenformán lehetne
magyaros, amúgy nem az.

VI. Jel

- „A legényre játszom magamat.“ Ezeket én nem értem.
Főnebb is néhány sorral: „ki oly nagyra játszta magát
— még ha jó volna is, sok már, ennyiszer, csak egy pár
lapon.

VII. Jel.

- „Mind ez úrficska nagyon kellemes fiú...“ „ez az úrfiféle
mind nagyon kellemes fiú...
„arctalanság“ — ha már az orcátlanság hibás, vagy gemein,
lenne inkább arcátlanság, mert az arctalan-t hajlan-
dók vagyunk (a mellett hogy feszül) betűszerint érteni.
Azért hogy szemtelen az átvitt, s szemetlen a saját
jelentés: nem következik, hogy az arc-cal is úgy legyen.
(De én még azt mondom, hogy az orca jogos fejlődmény
az arc mellett, s általában meggondolom magam, míg egy
nyelvtény fölött eltöröm a pálcát.)

IX. Jel.

- „Látja, mily nagy ő; de a gyom hamar nő.“ — Ha csak az az
eset nincs, hogy Harpagon versel: az őt itten magyarta-
lannak érzem. — „No lássa, mily nagy; de a gyom hamar nő.“

XII. Jel.

- Mit tesz ez a jegy §...? (Paragrafus egye a f..., de itt?)

Negyedik felvonás.

- „Vajon nincs-e e mögött valami?“ Eléggé megszoktuk a mö-
gött ily használását, de a sajátképi magyar szólás alatt
volna.

3-ik jelenet.

- „Mert ha csakugyan mostohát kell kapnom“ — a magyar nem
kap effélét.
„igaz, hogy nem egészen ínyem szerinti ő“ — nekem sem igen

inyem szerinti ez az ő. Vagy elballgatná a magyar, vagy nevet tenne ily esetben.
 „deferálni“ szükséges e szó? engedni, hódolni, kevés? sok? hajtani atyja szavára?
 „A szerelem senkit sem vesz tekintetbe.“ — Én már így irtam volna: a szerelem nem néz senkit.

4-ik jelenet.

„Urak! mi jut eszökbe.“ — „Mit csinálnak?“ a legtermészetesb.

7-ik jelenet.

„részesek“ helyett írónnal cinkos van oldalt: ezt szedessem? Harpagon szájába jellemzőbb, mint amaz.

Ötödik felvonás. 1. Jél.

Egy hiba a leírásban így: „én a törvényszék re... tagot fogom pörbe.“

2-ik jelenet.

Biztos. Kedves barátom, ne titkoljon most el semmit gazdája előtt. Jakab. Isten bizony, mind azt megteendém a mi tőlem telik stb. — Az illusio elvész, mert Jakab észrevehetné, hogy a biztos nem a lakomáról beszél. Így a felelete visszás. Ha például a biztos azt mondaná: „Kedves barátom, ne rejtsem el előlünk semmit“; s erre Jakab ilyformán válaszolna: „Isten bizony feladok vagy előadok mindent, a mi csak van a háznál“, akkor a játék nem szakadna félbe.

„Jakab. Uram, itt jön ő“. (Az ő-re főnebb tettem már észrevételt).

3-ik jelenet.

„csupán azért, hogy megcsalj“. — Itt tulajdonképen lopás forog fenn. Lehetne meglopj, és az szintén a leányra is érthető volna. Meglopni mondatunk azt, kinek háta megett, vagy tudtanélkül teszünk valamit. Harpagon a tettleges tolvajtságot nem nevezheti csalásnak, de Valér a meglopást értheti a szívraablásra.

„Harpag. Meglátjátok, hogy felebaráti szeretetből áhítja pénzemet.“ Az aláhuzott szót nem találom a valódinak. — így kellene: „Megérem, hogy“ — vagy: „Lássa az ember, még bizony felebaráti szeretetből áhítja pénzemet.“

„Valér. Inkább meghalnék, hogyses egy sértő eszmét láttattam volna iránta (ez nehéz), sokkal okosb és becsületesb ő.“ — Harpagon. Az én pénzes ládám be-

csületes!“ — Itt már elvész a játék, mert Harpagon, bármily confusus lelki állapotban van, észrevehetné, hogy Valer személyről beszél, annyira személyre vonatkozó stíl, kivált magyarban, az ő hozzászólással. „Inkább meghalnék, hogysem csak gondolatban is megsértettem volna — (még eddig láda is lehet.) — Sokkal okosabb és becsületesb az. (Az lehet láda és leány; de a becsületes okos epitheton már kezdi Harpagont kihozni a sodrából.)

Dandin György.

1. *Felv. 1. Jel.* ...„házamtól is borzadok, s nem lépek belé a nélkül“ stb.... házamtól is borzadok, mert nem léphetek belé stb.
- 2-ik *Jel.* „Lánchordtát! be nehezen adja rá magát, hogy egy jó napot mondjon“ — be nehezen fanyalodik rá, hogy stb.
  - „a házból jösz-e?“ innen a házból jösz-e?
  - „Tartok tőle, hogy meghallanak bennünket.“ Tartok tőle, meghallják. Vagy simplán: }Csendesen! } Meghallják } }Lassabban! }
  - „szemre vette“: (szemügyre vette?) —
  - „Ez az oka.“ (Helyes magyarság, de nem épen vág ide. Lubin illet akar mondani: „ez a bibéje — ez a csinjabinja“ — stb.)
  - „a ki téged beküldött? (a ki oda küldött.)
  - „megbeszéltetett asszonyával. (Ily röviden bajos jobban; de nem épen tetszik nekem. „Szóba állított?“...)
  - „Lánchordtát! Lobogós!“ (Ezek az előrebocsátott káromlások nagyon színpadi és fordítás-ízűek.)
  - „s hóbortos férje miatt“: de hóbortos férje miatt vigyázzon stb.
  - „Adtát!“ — „Teremadtát!“ (Ez sem vastagabb, de szokottabb mint amügy.)
  - „ez komédia lesz“ — „ebből komédia lesz.
  - „kösse meg a nyelvét“ — „fogja meg.“
4. *Jel.* „egy a maga nemében a mily elnéző ön“ — „az ön elnézése ritkítja párját.“
  - „névénél szólítani“ — névén szólítani.“
  - „igen megjuházódott“ — ez haragra mondatik. Igen megszeli dült.
  - „Ha a netalán hozzánk tartozókat bántja valaki.“ (Ha netalán a hozzánk tartozókat?)
5. *Jel.* Ha tudnám, ki lehet ez (így mintha Dandinra mutatna.) Ha tudnám ki lehet az (ki önnek mondta).

6. *Jel.* Kérem, játszsza rá magát...
- „Ne játszd úgy a szentet. (Eltanultuk, igaz, ezt már, de én fordítanám: „sohse szenteskedj” —“
7. *Jel.* „Ha én volnék helyén“ „ha én neki volnék.“
8. *Jel.* „mily hamisan vádoltatám“ — mily hamisan vádoltak.
- „azon bántalomért, mely rajtam elkövettetett.“ Esett, v. történt.
- „Hogy egy ember szolgálja legyek?“ hogy oly ember szolgálja legyek.
- „Lotenville (megfenyegeti) Ah! (hogy lehet ezzel fenyegetni?) No — o!
- „Van szerencsém jó napot kívánni (távozólag, sohasem kíván a magyar jónapot, kivéve, ha mágnás).
- „bántalommal illettessék“ — — illessék.
9. *Jel.* Jólesik ez! (a magyarnak jólesik, ha csiklandják, ha forróságban hús szellő éri, ha friss vizet iszik etc.)

Második felvonás.

1. *Jel.* „Kell, hogy te légy mind ennek oka.“ Te vagy oka mind ennek, úgy kell lenni stb.
- „Igen, igen! ideje is lesz.“ „Úgy, úgy! fel is fér.“ (mert nem időről van szó, Lubin azt mondja, jobban fog vigyázni ezután.)
- „vajon mi végre (personátus ez élénk párbeszédben) — („ugyan minek?“)
- „Ördög vigyen el, igen!“ (veszszek el, ha nem!)
- „Szentén ugrál a szívem“ — Majd kiugrik.“
- „Csak akard és feleségem leszsz. (Az és s használatában több helyütt idegenséget találok. Gyakorta más kötszót kívánna az igaz magyar nyelvérzék.) „Csak akard, mingyár’ feleségem leszsz.“
- „No, miattam mind azt teheted stb. (A miattam már a közbeszédben is elharapódzott, pedig meinetwegen az. Egészen feledésbe nyomja a régi jó magyar töletemet). Tőlem mind azt teheted.
- „hogy rá ne szedessetek (nehéz a passiva ily könnyű dialokban, mely az élet nyelvét követi).
- „ha tenni hagynál (erős idegenség.)
- „Rajta vesztettem én így már.“ „az ilyesen rajtavesztettem már én. „Megjártam én már az ilyessel“, (vagy, ha póriában: Megégette már az én szám a kása).
2. *Jel.* „badar fecsegésed az előbb“ — iménti badar fecsegésed.
3. *Jel.* „Mily kevés tisztelettel bír előtted házas viszo-

- nyunk“ (nehéznek találok). Mily kevésbé tiszteled házasság viszonyunkat.
- „nem fecsegek én világba“ — (bekapott, roszt. A magyar így szólta: „tudom én, mit beszélek.“ „Mondom én, a mit mondok“ stb.)
- „Istenem! hiszen van szemünk“ — van szeme az embernek.
4. Jel. „Imhol! megint körültekint. ólálkodik.“ (Az imhol feleszes.) No lám! megint stb.
- „szívesen veszik“... fogadják.
- „s a tisztes nők“ — hanem a tisztes nők --
- „Hogyan? Mivel egy férjnek...“ No ugyan! stb.
- „képeseknek hiszem őket... akarni hogy... stb. (igen nehéz ez, idegen is.) „Azt hiszem, képesek volnának azt kívánni hogy“ stb.
- „Igy felelsz meg azon fogadalomnak (nehéz is, hibás is, mert nem mondjuk, megfelelni a fogadásnak.)
- „Igy állasz a fogadásnak“ így {állod} {tartod} meg a fogadást?
- „Igy értelmezted? (definióba való stíl). Igy érted?
5. Jel. „Miután kegyed látta őket.“ — „Miután k. őket látta, a Dandinok nem tetszenek“ (Dandinok = tarékók s nem Dandinok.)
6. Jel. „Nincs-e arra mód (mód valamire?... benne, abban.)
- „Lubin. Lobogós!“ — „Teringettét!“
7. Jel. „Adná isten, szánna rá magát tanúságot tenni szüleinél.“ (Nehéz.) Itt az én emberem. Uram isten! bárcsak rávehetném, tegyen tanúságot mellettem az ipamék előtt --
8. Jel. „arc talanság“...
9. Jel. „egy feleségtől... ki megbecstelenít.“ „oly feleségtől“ v. egy oly feleségtől. (Amúgy idegen volt és marad örökké.)
- „Tartsa eszébe“: Ne feledje hogy kiasszonyt vett nőül.
- „De miért nem gondolkozik inkább ő, becsületesebben bánni velem? — (nehéz is, idegen is.) „De mért feledti ő, hogy becsületesebben stb.
- „megpisszenni“ — pisszeni (meg nélkül).
10. Jel. „Ah, ah! ah! csak lassan“ — Jaj! jaj! ne bántson!“
11. Jel. Rajta, nagysád, üsse a mint kell, — „verje meg jól!“
- „Ha még van a szíven valami, megfelelek rá, (semmi praecis értelme nincs.)

Harmadik felvonás.

1. Jel. „Lubin.“
- „Nagyság uram“} az ily párbeszédben nincs magyar íz, a

- magyar cseléd, ha megszólítják, azt mondja rá: Tessék, nem ura címét. Tudom, hogy ellepte már a szinpadot, de nem jobb azzal.
- " Te kíváncsi vagy Lubin. (Ez a tudvágyra vonatkozik. Ha Lubin magyar cseléd, akkor a kíváncsi arra érti, hogy szeret kíváncsikodni = ételt, italt, s épen nem feleli rá: igen is.) Te szeretnél tudós lenni.
- " „Én megfejttem a diákot“, (megfejttem is olvasható.) Értem, beszélem. tudom, a németet, franciát, diákot — mind idegen szolás. „Én sejtek diákul“ (v. értek.)
- " „Ez a leány aranyval ér föl.“ „Aranyat ér.“
2. Jel. „Klaudina, szegény Klaudinám.“ Magyarul nincs ok szegénynnek mondania.
- " „Szépecskén, Lubin.“ (A „szépecskén“ nagyon szépecske) Angelika, most ismervén meg először Lubint, magyar dialogban így szólhatna: „Ni, ni! Lubin.“ vagy „Ni, ni! ez Lubin.“
- " „Igen helyes tanács“ (a tanács mindig fontosabb.) „Helyes gondolat.“
3. Jel. Gazdádön pompásan kitettek. (Kitenni valakin = túl tenni, fényezésben stb.) kifogtak, (ez cselével történik.)
- " „Dandin. Ki az? (Mellette, a kezében, lévén, nem mondhatja: a z.) Ki vagy? (A ki például tolvajt fogott s azt hiszi, markában tartja, nem kiált így: ki az?)
4. Jel. „Colin!“ } L fentebb.
 " „Uram!“ }
 " „Értés-e jól? (Bevettük: de a magyar dolgot ért nem személyt. „Érted hát jól?
 " „Jöss-e?“ („Jössz hát már?“)
 " „bármint lennének is“ (homály s erőszak.) Bármilyen bajok volna is.“
5. Jel. „mert nem tehetünk ellene.“ „Nem tehetünk mást“ v. „Nincs mit tennünk“
- " „és szüléktől függünk“ — oly szülöktől.
8. Jel. Hát aztán? mi nagy rossz van (benn), az éji hűs levegőt élvezni.
- " „fürmender asszonyom“ (a fürmender nem is magyar, nem is általában ismert; magam se tudom, mit tesz itt) —
- " „gógét, haragát etc. (Szükséges ez? szebb ez?)
- " Nagy buzgóság kell, hogy az ember elhigye. (Tán így) Nagy hit kell, hogy az ember elhigye.
11. Jel. Hogyan? ti... (Ez a gyakori hogyan kérdés épen nem magyaros Dandin itt például oly zavarban kell hogy legyen, hogy nem jut eszébe e persónátus irodalmi kér-

(R)

1862. szept. 18.

FIGYELŐ

- dés Én merném azt a szabadságot venni, hogy ezt rebegtetném Dandin úrnak: „mi — mi — mi?“)
- „Dandin. Micsoda! így merészelsz... (Itt is elhagynám a szöveget: „Micsoda! Hallatlan vakmerőség! —
12. Jel. „adjanak elégtételt“ — „Vegyenek.“ (az adja, ki lakol.)
- „váratott magára“ — „váratta magát“, (a magyar ezt accusativussal köti: a német wartet auf Jemanden).
14. Jel. (Dandinhoz) Menjen haza s térjen észére. (Feleségéhez) És mi, galambom, menjünk feküdni.“ — Miután Dandin otthon van (bár a háza előtt, 'de otthon) én megfordítanám: „Menjen fekünni, mi pedig jérünk haza.“
15. Jel. „Ah! most már abban hagyom, s látom, hogy rajtam semmi sem segít“ — (a mit fenebb az s és-ről megjegygeztem, az több helyt előfordul a darabban. Itt például így fordítanám: „Ah most már abban hagyom, mert látom, hogy rajtam semmi sem segít. Kit oly rossz nővel vert meg az isten, mint engem, az nem tehet jobbat, ugorják fővel a vízbe.“

5.

Pest, szept. 18. 1862.

Nagyon tisztelt Barátom. A Kisfaludy-társaság jelenévi kiadványainak nyomása aunyira haladt, hogy nincs hátra több, mint körülbelül annyi ívszám, a mennyit Molière-ed két kötete fogna tenni. E szerint semmit sem óhajtánék jobban, mint hogy Tartuffe-öt haladék nélkül felküldd, s én tűzzel-vassal nyomathassam. Ezt annál inkább remélem, mert úgy gondolom kész, s csak távollétem tartóztatott a felküldéstől. Most már itthon vagyok: kérek hát alássan, örvendeztess meg azzal, hogy Tartuffe nyomatását megkezdhessem. Ide s tova az év végén leszünk — én a hátralévő könyvilletményt egyszerre akarom szétküldeni, mert minden szállítás többbe kerül 500 frtnál. Igaz, a Fösvényt nyomathatnám: de arra sem küldted még el viszont jegyzéseidet (esedezem azokért) s aztán, hátha még akkor is lesznek scrupulusaid Tartuffe iránt, és én nem fogom szétküldhetni a második kötetet.

Szíves válaszodat minden esetre, és minél hamarabb elvárom, hogy tudjam mihez tartani magamat. (A Figyelőbe nem volna még valami?)

Fogadd lelkem hév ölelését!

tisztelevé szerető barátod

Arany János.

6.

Pest, szept. 24. 1862.

Nagyon tisztelt Barátom. Már jó minap írtam volt neked, de nem kapván se válaszodat, se az óhajtvá várt küldeményt, azt kell hinned, hogy levelem elveszett. Tartalma röviden az volt: sürgősen kértelek, hogy Molièred első kötetét is, ha lehet azonnal felküldeni szíveskedjél, mert az idő rövid, a nyomda pihen, a megkezdett regény nyomatása felakadt, s ezenkívül mint bizonyosra számítottam Molière-edre ez évi könyvjárlékban, melyet már is nem nyomatni, hanem szétküldözni kellene. Kérlek tehát szíveskedjél megírni azonnal, lehet-e reményem fordításaidhoz a legközelebbi időben, vagy nyakrafőre más után kell-e kapkodnom?

Legszívesb üdvözlettel maradok

tisztelevelé szerető barátod Arany János.

7.

Pest, okt. 2. 1862.

Tisztelt kedves Barátom. Ma vettem becses soraidat, és kívánságod szerint ime küldöm vissza mind két darabot. Úgy látom, hogy már el vagyok késve: valami 30 ívet az idei competentíából kinyomtak ugyan már, de én azt csak a tieddel együtt akartam szétküldeni, hogy meggazdálkodjam egyszeri szétküldés költségét, mert igen sokra rug. Most, ha addig várok, míg e három színmű ki lesz nyomva, kivált ha még Tartuffe-re is jegyzeteimet kívánod s visszakéred, a correctura ívek küldözésével együtt — bizonyára kimegyünk az évből. Pedig nincsen semmi, a mit „becsesebb műfordítás“ címe alatt a közönségnek adjak ez idén, csak Molière lett volna, meg egy füzet a Századok Legendájából. Csupa fordított regénynyel 50 ívet foglalni el, az nem gyarapítná a közönség tetszését. Még is kénytelen leszek, ha Molièred soká el talál húzódni.

Megbocsáss, ha fordításaid II. kötetét nem adhattam sajtó alá. Hisz nem is tehettem volna, míg jegyzeteimre nem válaszolsz. Abban hibáztam, hogy 3—4 hetet késtem e jegyzetekkel, de nem volt időm elolvasni, s a nyomda akkor különben sem hevert. Azután fürdőre kellett mennem, nem mulatságból, hanem oly kényszerűségből, mely nekem életkérdés. Azt nem akartam volna, hogy a nyomtatvány minden íve saját kezemen is keresztül ne menjen: úgy számítottam hát, hogy mire hazajövök, te felküldöd Tartuffe-öt is, s akkor — szeptember október folytán — derekasan nekihajtok a nyomtatásnak, s még novemberben szét is küldözhetem. Te, halasztásomat akaratom és szavad iránti bizalmatlanságnak vetted, holott csak a körülmények összevetéséből eredt az. Egy fordított regényt nyomhatnak vala távollétemben is: a

tied körül magam is részt akartam venni. S ily értelemben, azt gondolám, semmi sértő nem lesz rád nézve abban, ha a II. kötet nyomását az I.-vel együtt vagy ennek folytán vétetem munkába. Miután a két kötet egymás nélkül nem adható; miután a mit én ez évben nyomatok, annak ez évi költségből kell kitelni s az ezévi illetékek szét is küldeni: nem fogod balra magyarázni, hogy minden körülményt összevetve, úgy számítottam, miként jobb lesz — az addig elkészülendő — Tartuffe-el szeptember közepén kezdeni meg a nyomtatást, mint a II. kötet nyomása által a már sajtó alatti kéziratokat háttérbe szorítani.

Mindazáltal nem teszek le a reményről, hogy még ez év folytán szétküldhetem Molièredet. Szeretném legalább igen nagyon, mert a regény, melyet az illető bizottság fordíttatni (ellenemre) jónak látott, bár igen művészi alkotás, a mi közönségünknek, mely Elliot művét sem igen ízleli, bizony unalmas lesz. Molièred adna életet az idei szállítmánynak. Most habozok: ne küldjem-e szét, a mi készen van, a várakozó közönségnek, habár tetemes áldozatba kerül is; hogy inkább várhasson a tiéd után. Csak volna befizetve mind az évi járandóság! de még ott is sok a restantia, s nem tudom, nem lesz-e jókora deficit végtére is. Ezért mondom, hogy a jövő év fejében nem lehet nyomtatni, szerencse, ha a jelenévi illetményen jól jövünk ki.

Kérlek tehát alázatosan, siess Tartuffe felküldésével is. Mozgásba hozom Emichet, s egyszerre nyomatom mind a kettőt. Így talán még mennénk valamire. De ha Tartuffe-öt csak azután kapom meg, mikor már a Fösvény és Dandin ki lesz nyomva (nem is számítva a correctura küldözés általi késedelmet) csak azután olvasom és küldöm rá észrevételimet, azután, lehet, te visszakéred, s úgy küldöd fel ismét: akkor alig hiszem, hogy ez évben elkészüljön. S a közönség, mely nem kap semmit, vagy hiányosan kap, felmentve érzeni magát ígérete beváltásától, s a mi vállalatunk tönkre jut.

Bocsáss meg az alkalmatlan sürgetésért: de ha helyzetemet úgy éreznéd, mint én, bizonynyal nem kárhoznátnál.

Örülök, ha futólagos jegyzetim, csak részben is, megnyerték tetszésedet. Én nem arrogálom magamnak, hogy műveden javíthatok, de miután felhívtál, őszintének kellett lennem.

Gyulai elleni neheztelésedre ezúttal semmit sem mondok, mert kifogytam az időből. Galeotidnak azonban, ha valamely érdekes részét beküldöd, igen szívesen fogadom. Meguntam én ezt a torzsalkodást: a Figyelő közelebb át fog alakulni más lappá. Erről is többet, ha megéri a nyilvánosságra. Kérni fogom az új laphoz szíves közreműködésedet, mindenkorra pedig barátságodat.

Leghőbb üdvözléssel maradván

tisztelevé szerető barátod Arany János.